

Schriftelijke statenvragen van de Statenfractie van Forum voor Democratie over granulietstort in Flevoland, ingediend op 7 september 2020, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 6 oktober 2020 (2678152).

Inleiding antwoorden: De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft de heer Kuijken (de voormalig Deltacommissaris) verzocht onafhankelijk onderzoek te doen naar het besluitvormingsproces rond de herbevestiging van de kwalificatie van granuliet als grond en lessen te trekken over de keten waarbinnen in het wettelijke kader van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) invulling wordt gegeven aan de totstandkoming van een BRL richtlijn, accreditatie en de afgifte van productcertificaten in de casus van granuliet. Het rapport hierover is op 18 september jl. aangeboden aan de Tweede Kamer.¹ Het rapport Kuijken geeft geen aanleiding voor de Staatssecretaris om het oordeel dat granuliet als grond onder het Bbk kan worden gekwalificeerd, te herzien.

1. *Bent u bekend met het bericht 'Rijkswaterstaat maakt cruciale rekenfout bij omstreden granulietstort' van Zembla op 2 september 2020?*

Antwoord: Ja.

2. *Bent u bekend met het overzicht van toepassingen granuliet dat Bontrup heeft gepubliceerd in februari 2020?*

Antwoord: Ja.

3. *Klopt het dat 150.000 ton granuliet is gebruikt bij de Luwtezone Windpark Westermeerwind?*

Antwoord: Navraag bij het Windpark Westermeerwind heeft opgeleverd dat er circa 100.000 m³ granuliet is toegepast om het gebied achter de aangelegde stenen strekdam te verondiepen. Rijkswaterstaat heeft de melding getoetst aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit.

4. *Klopt het dat 400 kubieke meter granuliet is gebruikt voor de aanleg van de Marker Wadden?*

Antwoord: Voor de aanleg van Marker Wadden is in totaal nu 34,5 miljoen kuub zand, klei, veen en slib gebruikt. Op Marker Wadden is wel een test uitgevoerd met het oog op de technische toepasbaarheid van granuliet in de randen van de eilanden. Voor de test is één vrachtschip met ca 400 kuub granuliet aangevoerd op 28 maart 2019. Voor de levering is een melding op grond van het Besluit bodemkwaliteit gedaan. De conclusie van de test door Boskalis was dat het materiaal onvoldoende goed stapelbaar was om met voldoende zekerheid als kern van zandranden te kunnen dienen. Vervolgens is afgezien van verdere toepassing op Marker Wadden.

5. *Heeft het college inmiddels navraag gedaan over de hoeveelheden granuliet die in de Houtribdijk zijn verwerkt? Zo ja, welke hoeveelheden zijn hierin verwerkt? Zo nee, wanneer wordt deze navraag gedaan?*

Antwoord: Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat er geen granuliet is toegepast in de versterking van de Houtribdijk.

6. *Klopt het dat het bindmiddel flocculant wordt toegevoegd aan granuliet zodat het niet of minder vertroebelend werkt (in water) en steekvast wordt?*

Antwoord: Ja, bij granuliet wordt een flocculant (vlokmiddel) gebruikt.

7. *Klopt het dat acrylamide vrij kan komen uit flocculant?*

Antwoord: Het hoofdbestanddeel van de toegepaste flocculant (vlokmiddel) is een anionische vorm van poly-acrylamide². Uit een poly-acrylamide kan in theorie op twee manieren acrylamide vrijkomen, namelijk i) als aanwezige sporen van (vrij beschikbaar) acrylamide residu in een poly-acrylamide én ii) als gevolg van de afbraak van poly-acrylamide.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/18/aanbieding-rapport-over-granuliet-en-het-besluit-bodemkwaliteit-en-de-beleidsevaluatie-kwaliteitsborging-bodem>

PROVINCIE FLEVOLAND

Voor ad i) geldt dat bij het project Over de Maas – zowel in opdracht van de producent van het materiaal, als in opdracht van Rijkswaterstaat – meerdere monsters van het gebruikte granuliet door laboratoria zijn geanalyseerd op de aanwezigheid van acrylamide. Hierbij is geen acrylamide in het granuliet aangetoond.

Voor ad ii) geldt dat in het European Union Risk Assessment Report 'acrylamide' (European Chemicals Bureau, Institute for Health and Consumer Protection, 2002) is aangegeven dat het fysisch-chemisch onwaarschijnlijk is dat acrylamide vrijkomt bij de afbraak van poly-acrylamide. Uit wetenschappelijk onderzoek gericht op de afbraak van poly-acrylamide houdende flocculanten, blijkt dat in de meeste gevallen inderdaad sprake is van afbraak zonder dat er acrylamide vrijkomt of dat het slechts in zeer geringe hoeveelheden gebeurt. Over het algemeen breekt acrylamide zelf echter zeer snel af in het milieu, ook onder anaerobe condities, waardoor het onwaarschijnlijk is dat er sprake is van relevante effecten voor mens en milieu.

8. Klopt het dat acrylamide een Zeer Zorgwekkende Stof (ZZS) is?

Antwoord: Poly-acrylamide is geen Zeer Zorgwekkende Stof (ZZS), maar acrylamide is dat wel.

9. Rijkswaterstaat bevestigt in verschillende media dat er een rekenfout is gemaakt in de concentratie acrylamide. De concentratie die is ingevoerd in de rekenmodellen is duizendmaal lager dan zou moeten. De daadwerkelijke concentratie komt ver boven de vigerende norm (en ook boven een alternatieve, soepelere norm) uit. Bent u bereid om zelf, bijvoorbeeld middels de expertise van de Omgevingsdienst, berekeningen van Rijkswaterstaat langs te lopen op correctheid waar het cruciale of grootschalige projecten voor Flevoland betreft? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Nee, daar is geen aanleiding toe (zie kamerbrieven van de Staatssecretaris van 18 september jl. over de rekenfout)². Daarnaast ligt de luwtezone van het Windpark Westermeerwind in het IJsselmeer. Dit is Rijkswater waar Rijkswaterstaat de water(kwaliteits)beheerder en het bevoegde gezag is ten aanzien van het Besluit bodemkwaliteit. Dat is niet de provincie. De rekenfout die is gemaakt, betreft niet de feitelijke aanwezigheid van acrylamide in granuliet. Rijkswaterstaat heeft willen berekenen hoeveel van genoemde stof theoretisch maximaal zou kunnen vrijkomen bij extreme en zeer onwaarschijnlijke omstandigheden. In deze rekenmodule is een fout gemaakt; welke is erkend door zowel Rijkswaterstaat als de Staatssecretaris. Zie hiervoor de toelichting in de kamerbrieven van de Staatssecretaris van 18 september 2020.

10. In de beantwoording van eerdere Statenvragen van FvD over dit onderwerp ('De afvaldump door Rijkswaterstaat') geeft het college aan dat 'uit achtergrondinformatie van Rijkswaterstaat en het ministerie van I&W blijkt tot nu toe dat de aanwezigheid van restanten van flocculant onder de detectiewaarde valt en er derhalve geen risico's voor mens en milieu te verwachten zijn.' Gelet op de vragen 1 t/m 7, heeft het college een hernieuwd inzicht opgedaan? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Nee, die zijn er niet gelet op het feit dat het onwaarschijnlijk is dat er sprake is van relevante effecten voor mens en milieu. Wij volgen nauwgezet de externe review naar de milieuhygiënische eigenschappen van granuliet in de plas Over de Maas die het Ministerie uitvoert samen met de gemeente West Maas en Waal en de provincie Gelderland.

11. Kan het college uitsluiten dat acrylamide een onaanvaardbaar negatief effect heeft (gehad) op het milieu? Zo ja, hoe?

Antwoord: Nee, maar er is vooralsnog geen reden om aan te nemen dat de toepassing van granuliet leidt tot risico's voor mens en milieu (zie antwoord op vraag 7).

12. Bent u bereid om aanvullend onderzoek te laten doen naar (de kwaliteit van) het grondwater, om een negatief effect uit te kunnen sluiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Nee, vooralsnog is daar geen aanleiding voor (zie antwoord op vraag 7).

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/18/beantwoording-van-vragen-van-het-lid-von-martels-cda-over-granuliet> en <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/18/beantwoording-van-vragen-van-de-leden-van-esch-pvdd-kroger-gl-la-in-sp-gijs-van-dijk-pvda-en-van-brenk-50plus-over-granuliet>

PROVINCIE FLEVOLAND

13. *Bent u bereid om granulietstort in Flevoland, die is vergund door Rijkswaterstaat, met alle bestuurlijke en juridische middelen tegen te gaan als, in de ogen van de provincie, de voorgenomen granulietstort een onaanvaardbaar negatief effect zou hebben op het grondwater? Zo nee, hoe duidt u de strijdbaarheid van de gemeente West Maas en Waal om de granulietstort in Over de Maas te stoppen?*

Antwoord: Ja, alleen het toepassen van granuliet is toegestaan op grond van het Besluit bodemkwaliteit en bij het ontbreken van risico's voor mens en milieu, is het inzetten van juridisch middelen door de provincie weinig zinvol. Echter maken wij ons ook zorgen over de onrust die is ontstaan ten aanzien van het toepassen van granuliet. Hoewel wij geen bevoegd gezag zijn voor het Besluit bodemkwaliteit zullen wij deze kwestie samen met andere overheden bespreekbaar maken. Dit zullen wij o.a. in IPO-verband doen samen met Gelderland.

14. *Bent u bereid om bij Rijkswaterstaat aan te dringen op het gebruik van alternatieve grondsoorten (volgens Rijkswaterstaat is granuliet een grondsoort) wanneer, in de ogen van de provincie, de voorgenomen granulietstort een negatief effect zou hebben op het grondwater? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Ja, bestuurlijke middelen worden waar nodig altijd gebruikt. Zoals vermeld bij de vragen 10 en 13, volgen wij de ontwikkelingen nauwlettend en blijven wij via het IPO in gesprek met het Rijk over dit onderwerp.

15. *Bent u bereid om contact op te nemen met, in ieder geval, de gemeente Noordoostpolder en de gemeente Urk om hen te attenderen op de mogelijke gevaren voor het oppervlaktewater en de drinkwatervoorziening? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Nee, vooralsnog is daar geen aanleiding voor (zie voorgaande antwoorden).

16. *Bent u bereid om contact op te nemen met de Flevolandse natuurbeheerders om hen te attenderen op de mogelijke gevaren voor flora, fauna en bodem? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Nee, vooralsnog is daar geen aanleiding voor (zie voorgaande antwoorden).

17. *Bent u bereid om contact op te nemen met de Flevolandse visserijsector om die te attenderen op de mogelijke gevaren voor de (consumptie van) vissen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Nee, vooralsnog is daar geen aanleiding voor (zie voorgaande antwoorden).

18. *Bent u bereid om contact op te nemen met de Flevolandse landbouwsector om die te attenderen op de mogelijke gevaren voor de irrigatie? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Nee, vooralsnog is daar geen aanleiding voor (zie voorgaande antwoorden).

19. *Deelt het college de opvatting van FvD dat bij gerede twijfel granulietstort moet worden gestaakt tot de vermeende risico's voor de volksgezondheid zijn uitgesloten? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Nee, vooralsnog is daar geen aanleiding voor (zie voorgaande antwoorden).